

GEZ	LP.12	KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO		3. Miejscowość
1. Nazwa Kościół Parafialny P.W. Podwyższenia Krzyża Świętego wraz z otoczeniem w promieniu 150 m		2. Czas powstania I poł. XVI w., 1609 r., 1949 r.		ZAKROCZYM
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata				4. Adres
 <p>skala 1:5000</p> <p>Lokalizacja obiektu</p>	 <p>Elewacja zachodnia</p>	 <p>Elewacja południowa</p>	<p>ul. Rynek 05-170 Zakroczym</p> <p>Oznaczenie w ewidencji gruntów i budynków: działka o nr ew. 113/1 obręb 01-08</p> <p>własność: Parafia rzymsko-katolicka w Zakroczymiu</p>	
 <p>Elewacja frontowa - północna</p> <p>Elewacja południowa</p>				5. Przynależność administracyjna
				<p>województwo: mazowieckie</p> <p>powiat: nowodworski</p> <p>gmina: Zakroczym</p> <p>6. Forma ochrony</p> <p>Rejestr zabytków – decyzja A-1122/144 z dnia 08.12.1958 r</p> <p>MPZP miasta Zakroczym Teren 111-UK</p>

8. Historia, opis i wartość

Pierwotny kościół parafialny fundowano w XV w., spłonął w 1511 r. Obecny prawdopodobnie pochodzi z I poł. XVI w, Ściany boczne kościoła do początku XVII w. były drewniane – spłonęły w 1609 r. Po pożarze wzniesiono murowany korpus, w 1666 r. przebudowano go. W 1716 r, restaurowany. W 1820 rozpoczął się gruntowny remont kościoła: W 1823 zbudowano sygnaturkę, w 1867 r. ponownie konsekrowano. Zniszczony podczas ostatniej wojny, odbudowany w 1949 r.. Jest przykładem późnego gotyku mazowieckiego, korpus i szczyty XVII-wieczne.

Kościół usytuowany na południe od Rynku, którego wschodnie, południowe i zachodnie zbocze stromo opada ku dolinie Wisły. Od północy plebania, budynki gospodarcze, ogrodzony murem, kościół orientowany.

Kościół zbudowany na planie zbliżonym do kwadratu, trójnawowy korpus i długie prostokątne prezbiterium z okrągłymi wieżyczkami od zachodu i płd. wschodu. Od południa przylega prostokątna kaplica z półokrągłą wieżyczką w ścianie wschodniej, od płn. przylegają: kwadratowa kruchta oraz prostokątna kaplica i zakrystia.

Kościół ceglany o wątku nieregularnym, najczęściej polskim, w narożnych wieżyczkach główkowy, na ceglanej podmurówce, tynkowane szczyty, blendy szczytu i wschodnia ściana zakrystii, kruchta, ściana kaplicy i pas drugiej kondygnacji okien elewacji południowej oraz ściany szkarp korpusu.

Bryła podpiwniczona pod kaplicą, płd. korpus oszkarpowany, nakryty dachem dwuspadowym ujętym w szczyty z sygnaturką zwieńczoną hełmem, z wydzielonymi kaplicami kruchtą oraz narożnymi wieżyczkami.

Elewacja północna 6-osiowa, dwupoziomowa. W korpusie kościoła okna okrągłe ustawione w dwóch rzędach większe nad mniejszymi w ścianie kaplicy dwa prostokątne o rozglifionych ościeżach zamknięte łukiem półkolistym. Nad kruchtą szczyt trójłukowy z prostokątną płyciną zamkniętą łukiem odcinkowym. W polu nad ścianą kaplicy szczyt schodkowy dwupoziomowy zwieńczony trójkątnym wierzchołkiem z krzyżem. Poziomy wydzielone wąskimi gzymsami i tynkowanymi półkoliście zamkniętymi blendami. Pod okapem biegnie gzyms koronujący.

Elewacja zachodnia dwupoziomowa, w dolnej kondygnacji jednoosiowa, w górnej dwuosiowa, flankowana masywnymi uskokowo zwężającymi się ku górze wieżyczkami. Drzwi zamknięte łukiem półkolistym ujęte w dwie uskokowe szkarpy. Wyżej para prostokątnych okien zamkniętych łukiem półkolistym i szerokim pas tynkowany między basztami. Mur powyżej okien jako szczyt z dwupoziomową dekoracją blend zamkniętych oddzielonych pilastarami o impostowanych głowicach dźwigających profilowany gzyms. Szczyt na wysokości każdego poziomu ujmują po bokach wolutowe spływy i postumenty.

Elewacja wschodnia trójosiowa, w północnej części dwupoziomowa, część południowa ujęta w narożu przez okrągłą basztę i pilaster, przedzielona pośrodku szkarpą, nad nią szczyt dwupoziomowy dekorowany ustawionymi w dwóch rzędach pilastrami impostowanymi w dolnej części płyciny zamknięte złączonymi parami łukami odcinkowymi, w górnej części dwie małe blendy flankujące ścianę z zawieszonym krucyfiksem. Część płn. zwieńczona murem dekorowanym czterema wysmukłymi pilastrami o wysokości odpowiedniej do kąta spadku połaci dachowej z przewiązkami na trzonie.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

bardzo dobry

10. Wykonanie karty (autor, data, podpis)
Małgorzata Frączkowska

Agnieszka Niezabitowska

15.12.2020 r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

* Dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków